

Etická pravidla činnosti státního zástupce a kárná odpovědnost

Omšenie, 3. 12. 2018

Profesní etika – profesní odpovědnost

Slib státního zástupce:

- závazek chránit při výkonu funkce i v soukromém životě důstojnost svého povolání

Důstojnost povolání:

- atribut vysoké společenské prestiže, k němuž se váže respekt a úcta okolí

Základní dokumenty obsahující etická východiska pro státní zástupce

Mezinárodní dokumenty:

Pravidla stavovské zodpovědnosti a přehled základních povinností a práv prokurátorů přijatá Mezinárodní asociací prokurátorů (IAP) dne 23. 4. 1999 v Amsterdamu

European Guidelines on Ethics and Conduct for Public Prosecutors – „Budapest Guidelines“ – přijaté na konferenci evropských generálních prokurátorů dne 30. 5. 2005 v Budapešti

Stanovisko č. 9 (2014) Poradního výboru evropských prokurátorů (CCPE) pro Výbor ministrů Rady Evropy o Evropských normách a zásadách týkajících se veřejných žalobců - tzv. Římská charta ze dne 17. 12. 2014

Dokumenty obsahující etická východiska pro státní zástupce

Etické kodexy:

Kodex profesionální etiky státního zástupce – připraven na úrovni Nejvyššího státního zastupitelství

Mravní kodex státního zástupce – připraven v roce 1999 na úrovni Unie státních zástupců České republiky

Dokumenty obsahující etická východiska pro státní zástupce

- závaznost etických kodexů:

- 1) etický kodex přijatý formou zákona
- 2) etický kodex přijatý na základě zákona – prováděcím předpisem
- 3) etický kodex jako interní normativní akt
- 4) etický kodex jako jiný interní akt
- 5) etický kodex jako stavovský předpis

Hodnotící zpráva ČR přijatá GRECO v rámci 4. kola hodnocení z 1. 7. 2016

..přijmout profesní etický kodex pro všechny státní zástupce doplněný vysvětlujícími poznámkami a/nebo praktickými příklady včetně doporučení pro řešení střetu zájmů a souvisejících otázek, který bude účinně předložen všem státním zástupcům a bude snadno dostupný veřejnosti...

Příprava Etického kodexu státního zástupce s komentářem

- I. Zákonnost a nezávislost
- II. Nestrannost
- III. Odbornost
- IV. Důvěryhodnost
- V. Důstojnost a vystupování
- VI. Spolupráce

Zákon o státním zastupitelství

- § 24 – základní pravidla chování státního zástupce
Státní zástupce je při výkonu své funkce, ve svém osobním životě a při výkonu svých politických práv povinen vstříhat se všeho, co by mohlo: vzbuzovat důvodné pochybnosti o odpovědném plnění úkolů ohrozit vážnost funkce státního zástupce nebo státního zastupitelství jako celku ohrozit důvěru v nestranný a odborný výkon působnosti státního zastupitelství
- § 28 – vymezení kárného provinění:
Kárným proviněním je zaviněné porušení povinnosti státního zástupce, zaviněné chování nebo jednání státního zástupce, jímž ohrožuje důvěru v činnost státního zastupitelství nebo v odbornost jeho postupu nebo snižuje vážnost a důstojnost funkce státního zástupce.

Připravovaný etický kodex –
I. Zákonnost a nezávislost

Státní zástupce vykonává působnost státního zastupitelství důsledně podle zákona a svého svědomí, nezávisle na jiných orgánech i na místních, politických, soukromých nebo jiných vlivech a zájmech.

Připravovaný etický kodex –
I. Zákonnost a nezávislost

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 1995,
sp. zn. Can 4/95:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud po svém vyloučení ze všech úkonů dozoru v trestním řízení telefonicky intervenuje u vyšetřovatele a u jeho nadřízeného, aby bylo obviněné v trestním řízení umožněno vycestovat do zahraničí.

Připravovaný etický kodex –
I. Zákonnost a nezávislost

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 19. 1. 1995, sp. zn. 2 Spr 187/94:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud jako státní zástupce, který vykonává dozor v trestní věci proti obviněnému policistovi, sepíše nadřízenému obviněnému policisty dopis, v němž se přimlouvá za možnost dalšího působení obviněného policisty u Policie České republiky a takový dopis ani nepředloží v rozporu s účinným organizačním a aprobačním řádem vedoucímu státnímu zástupci.

Připravovaný etický kodex –
I. Zákonnost a nezávislost

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 12 Ksz 14/2012:

Státní zástupce poruší povinnost podle § 24 odst. 2 zákona o státním zastupitelství, tím, že požádá o informace z probíhajícího trestního řízení v mu nepřislušné věci, aniž tuto žádost hodnověrně doloží důvody relevantními pro poskytování informací o trestním řízení v soustavě státního zastupitelství; tím ohrozí důvěru v nestranný výkon své funkce i státního zástupce, na němž informaci vyžaduje.

Připravovaný etický kodex – I. Zákonnost a nezávislost

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z října 2010:

Pokud Mgr. V. N. otevřeným dopisem adresovaným ministru spravedlnosti České republiky vyjádřila znepokojení nad úvahami o případném dalším funkčním zařazení JUDr. Renaty Vesecké po jejím avizovaném odvolání z funkce nejvyšší státní zástupkyně České republiky, s ohledem na nestandardní situaci, v níž se státní zastupitelství již po dlouhou dobu nachází, nejednala v rozporu s § 24 odst. 4 zákona o státním zastupitelství, nýbrž uplatnila pouze své právo svobodného projevu zaručené článkem 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a jednala v souladu s články 7 a 8 Mravního kodexu státních zástupců.

Připravovaný etický kodex – II. Nestrannost

Státní zástupce se vyvaruje jakéhokoli neoprávněného zvýhodňování nebo znevýhodňování osob při výkonu své funkce. Vyvaruje se i takové činnosti, která by mohla i jen zavdat příčinu k pochybnostem o jeho nestrannosti.

Připravovaný etický kodex – II. Nestrannost

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 12 Ksz 5/2011:

Pokud státní zástupkyně přijme prostředky pocházející z peněžní půjčky sjednané s osobou, u které byla dříve odložena trestní věc dozorovaná státním zastupitelstvím, u něhož státní zástupkyně vykonávala vedoucí funkci, poruší tím povinnost podle § 24 odst. 2 zákona o státním zastupitelství, tj. povinnost ve svém osobním životě vystříhat se všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestranný a odborný výkon působnosti státního zastupitelství nebo státního zástupce.

Připravovaný etický kodex – II. Nestrannost

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z dubna 2011:

Etická komise Unie státních zástupců dospěla k závěru, že JUDr. M. P. porušila Mravní kodex státních zástupců v jeho bodě 9 a dále § 24 odst. 2 zákona o státním zastupitelství, když dle svého vyjádření uzavřela společně se svým manželem finančně výhodnou smlouvu o půjčce s věřitelem, o kterém věděla, že byl v nedávné době před uzavřením tohoto závazkového vztahu jako podezřelý prověřován v rámci trestního řízení, které dozoroval státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Prachaticích, v jehož čele v té době stála. Uvedenou okolnost měla JUDr. M. P. patřičně v souladu s § 24 odst. 2 zákona o státním zastupitelství akcentovat ve svém osobním životě a s takovouto osobou pak v žádném případě neuzavírat výhodné závazkové vztahy, neboť toto jednání v očích veřejnosti nepochybně ohrozilo důvěru v nestranný výkon působnosti státního zastupitelství.

Připravovaný etický kodex – II. Nestrannost

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z června 2011:

Pořádání výstav či vernisáží uměleckých děl vedoucími státními zástupci při příležitosti tradičního předvánočního setkání státních zástupců a přátel vedoucího státního zástupce v budovách a z prostředků státního zastupitelství ve spolupráci s podnikatelskými subjekty, které velmi často vystupují v trestním řízení dozorovaném soustavou státního zastupitelství v postavení poškozených, oznamovatelů či osob jinak zúčastněných na trestním řízení, považuje Etická komise Unie státních zástupců za morální pochybení v podobě porušení bodu 9 Mravního kodexu státního zástupce. Takovéto jednání umocňuje skutečnost, že takovýto podnikatelský subjekt poskytne státnímu zastupitelství výhodu v podobě bezplatného zapůjčení svých uměleckých děl k akcím tohoto charakteru, může zcela nepochybně ohrozit důvěru veřejnosti v nestranný výkon působnosti státního zastupitelství a snížit prestiž státního zastupitelství.

Připravovaný etický kodex – II. Nestrannost

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z listopadu 2012:

Členství státních zástupců v Rotary klubech není podle názoru Etické komise v rozporu s pravidly profesní etiky státních zástupců ani dle § 24 zákona o státním zastupitelství. Etická komise však apeluje na všechny státní zástupce, aby vždy odpovědně a důkladně zvažovali, jak samotnou účast v různých spolcích a klubech, tak své veřejné projevy spojené s členstvím v nich, a to nejen z pohledu příslušných právních předpisů, nýbrž také s ohledem na pravidla profesní etiky spojená s jejich funkcí. Při aktivní účasti a veřejných projevech spojených s členstvím v těchto sdruženích, pak Etická komise doporučuje spíše určitou míru střídmosti a umírněnosti, neboť je nutné mít vždy na paměti, že nestrannost, spravedlnost a s nimi související důvěryhodnost a prestiž naší profese, jsou příliš cennými kategoriemi, které celá soustava státního zastupitelství musí v očích veřejnosti upevňovat a nikoliv ztrácet.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost

Státní zástupce při výkonu působnosti státního zastupitelství přihlíží ke všem skutečnostem podstatným pro posouzení věci.

Opatření státního zástupce musí být činěna na nejvyšší odborné úrovni a s nejvyšší pečlivostí. Státní zástupce musí jednat se znalostí právních předpisů, rozhodovací praxe soudů a názorů teorie. Jestliže státní zástupce při vyřizování konkrétní věci tyto znalosti nemá, je povinen si je doplnit. Je připraven obhájit svůj postup a přijmout za něj odpovědnost. Při výkonu své působnosti má stále na mysli, že jeho opatření jsou jen prostředky ke splnění úkolů státního zastupitelství. Státní zástupce chrání informace, které získal při výkonu své působnosti.

Státní zástupce v mezích zákona a prostředky mu svěřenými vždy hledá spravedlnost a je připraven přijmout jakákoliv skutková zjištění, která z provedených šetření vyplynou.

Jestliže poznatky, které má státní zástupce k dispozici, nasvědčují existenci zákonného důvodu pro výkon působnosti státního zástupce nebo státního zastupitelství, postupuje státní zástupce iniciativně tak, aby rychle a spolehlivě zjistil skutečný stav věci a podle výsledku učinil odpovídající opatření.

Státní zástupce nesmí na jiné orgány, instituce nebo jiné subjekty nedůvodně přenášet výkon takové činnosti, k níž je zákonem oprávněn sám. V trestních věcech nevyčkává na trestní oznámení, má-li konkrétní a důvěryhodné poznatky o spáchání trestného činu. Rovněž nesmí vyčkávat na podnět, aby zrušil rozhodnutí, které je oprávněn zrušit, je-li mu zřejmé, že je nezákonné. Neponechává bezdůvodně v běhu trestní řízení tam, kde pro to nejsou zákonné podmínky.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost

Požadavky na státního zástupce

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 10.

2001, sp. zn. 11 Zp 29/2001:

Schopnost činit kvalitní rozhodnutí patří k základním předpokladům způsobilosti k výkonu funkce státního zástupce.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Požadavky na státního zástupce

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne
1. 12. 2006, sp. zn. 2 Ds 2/2006:

Výkon funkce státního zástupce vyžaduje nejen značné penzum odborné zdatnosti a teoretických vědomostí, jakož i praktických vědomostí v této sféře, ale mimo jiné také značný morální kredit, neboť funkce státního zástupce je obecně spojena s velkou prestiží ve společnosti

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 11.
2008, sp. zn. 3 Ds 20/2008:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud neučiní žádné opatření k předložení spisu nadřízenému orgánu k rozhodnutí o stížnosti, a to v pěti případech po dobu od jednoho roku a dvou měsíců do více než dvou let.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 2. 6. 2014, sp. zn. 12 Ksz 2/2014:
Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud přehledně změnu právní úpravy a vydá policejnímu orgánu příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků, ač takový příkaz může v přípravném řízení vydat pouze soudce, a takovým jednáním zapříčiní nezákonnost policejním orgánem provedené prohlídky jiných prostor a pozemků.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 16. 6. 2014, sp. zn. 12 Ksz 3/2014:
Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud nepodá odvolání proti rozsudku, a to v neprospěch obžalovaného do výroku o trestu, kterým byl obžalovanému uložen trest zcela zjevně nepřiměřeně nízký.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 21. 6. 2012, sp. zn. 12 Ksz 7/2012:
Skutková podstata kárného provinění státního zástupce podle § 24 odst. 1 věty první zákona o státním zastupitelství, byla naplněna, jestliže kárně obviněný dlouhodobými prodlevami zaviněně porušil svou povinnost předložit usnesení o zastavení trestního stíhání Nejvyššímu státnímu zastupitelství podle § 173a trestního řádu, a pokynu obecné povahy č. 8/2009, jenž je vydán podle § 12 odst. 1 zákona o státním zastupitelství, a který ukládá splnit tuto povinnost ve lhůtě jednoho týdne od nabytí právní moci.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 11. 2008, sp. zn. 3 Ds 22/2008:
Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud ve snaze zakrýt svá pochybení při vyřizování věci padělá obsah dozorového a trestního spisu tím, že z nich vyjme jím v minulosti vyhotovené usnesení a nahradí je usnesením jiného obsahu.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 21. 6. 2012, sp. zn. 12 Ksz 5/2012:

Státní zástupce poruší povinnost podle § 24 odst. 1 zákona o státním zastupitelství, spočívající v povinnosti vykonávat funkci nestranně a odborně, jestliže se sám ujme vyřízení trestního oznámení, třebaže je zřejmé, že není věcně a místně příslušný a trestní oznámení směřuje proti němu osobně.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 9. 2. 2015, sp. zn. 12 Ksz 11/2014:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud nadbytečně a bezdůvodně zadá provedení překladu policejního spisu.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost Neodbornost postupu

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ve věci sp. zn. 12 Ksz 7/2014:

Vedení trestního stíhání a podání obžaloby je výrazem vnitřního přesvědčení veřejného žalobce o existenci potřebného stupně pravděpodobnosti spáchání trestného činu obviněným, za něj by státní zástupce v zásadě neměl být postihován, i když se podezření z trestné činnosti nakonec nepotvrdí. K nápravě nedostatků činnosti státního zástupce v trestních věcech by tak především mělo sloužit řízení před soudem, nikoliv podání kárného návrhu po právní moci zprošťujícího rozsudku.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost Průtahy v řízení

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 27. 8. 1997, sp. zn. 2 Spr 586/97:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud ve vazební trestní věci, kde byla věc vrácena okresním soudem státnímu zástupci k došetření, po dobu cca 5 týdnů bez závažného důvodu nepostoupí věc vyšetřovateli s pokynem k doplnění, ani neprovede jiný úkon.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Průtahy v řízení

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 13. 9. 2012, sp. zn. 12 Ksz 9/2012:
Skutková podstata kárného provinění státního zástupce je naplněna, jestliže státní zástupce v rozporu se zásadou postupovat svědomitě a bez zbytečných průtahů podle § 24 odst. 1 věty první zákona o státním zastupitelství, byl zaviněně dlouhodobě nečinný a přes opakované podněty oznamovatelky nepřezkoumal postup policejního orgánu.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Průtahy v řízení

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. K 102/2000:
Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud způsobí vážné průtahy v trestním řízení tím, že při výkonu dozoru nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení neprovede v trestní věci žádnou prověrku postupu vyšetřovatele a nezjistí tak podstatné vady trestního řízení, pro které byla věc po podání obžaloby vrácena soudem státnímu zástupci k došetření.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Průtahy v řízení

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 13. 2. 2002, sp. zn. K 103/2001:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud byl v řadě věcí nečinný, a to i z důvodu své nerozhodnosti.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Průtahy v řízení

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. 12 Ksz 6/2009:

Nečinnost státní zástupkyně v době pracovní pohotovosti za situace, kdy policejní orgán žádá o součinnost při stíhání nebezpečných pachatelů na útěku, zakládá kárnou odpovědnost za kárné provinění podle § 28 zákona o státním zastupitelství.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost Pochybení ve vazebních věcech

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 2 Ds 1/2008:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud opomene po uplynutí nejdelší přípustné doby trvání vazby propustit obviněného za vazby na svobodu.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 15. 11. 2013, sp. zn. 12 Ksz 4/2013:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud náležitě nevěnuje zvýšenou pozornost vazebním věcem, přehlédne nevyšší přípustnou dobu trvání vazby a nepropustí obviněného z vazby po jejím uplynutí.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 12 Ksz 10/2014:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud po obdržení podnětu k podání návrhu na vzetí obviněného do vazby tohoto ve lhůtě 48 hodin ani nepropustí ze zadržení, ani nepodá návrh na vzetí obviněného do vazby soudu.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost Neplnění pokynů

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. 2 Skno 3/2008:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud opakovaně úmyslně neplní zákonné pokyny svého vedoucího státního zástupce, týkající se konkrétních trestních věcí.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Neplnění pokynů

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 27. 6. 2001, sp. zn. K 105/2001:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud odmítne vykonávat dozor v jemu přidělené trestní věci, aniž by pro to měl zákonné důvodu a odmítne splnit pokyn vedoucího státního zástupce k pokračování ve výkonu dozoru, aniž by odmítl splnit takový pokyn pro jeho nezákonnost.

Připravovaný etický kodex – III. Odbornost
Zmeškání jednání

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 15. 9. 2014, sp. zn. 12 Ksz 8/2014:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud se bez důvodu a včasné omluvy nedostaví k nařízeného jednání soudu v civilní věci, ačkoliv o něm byl předem vyrozuměn, a soud rozhodl z tohoto důvodu rozsudkem pro zmeškání.

Připravovaný etický kodex – IV. Důvěryhodnost

Jedná se o důvěryhodnost státního zástupce na pracovišti i před veřejností – veřejným míněním. Důvěryhodnost svou i státního zastupitelství buduje státní zástupce dodržováním shora uvedených principů zejména na pracovišti a dále důstojným a čestným chováním zejména v osobním životě.

Státní zástupce dodržuje zákony – svým spoluobčanům by měl být vzorem v jejich dodržování. Víra státního zástupce v jemu svěřené poslání posiluje důvěru veřejnosti ve státní zastupitelství. Státní zástupce by proto měl jak svým výkonem funkce, tak i svým osobním životem dávat najevo zejména to, že dodržování právních předpisů je pro něj důležitou hodnotou.

Proti cti státního zástupce je jakékoliv zneužívání jeho funkce k osobním výhodám. Takovým zneužitím je zejména, jestliže státní zástupce vzhledem ke své funkci přijímá bezdůvodná finanční nebo jiná plnění, vyžaduje neodůvodněné slevy nebo bezplatné služby, snaží se vyhnout postihu za přestupky a správní delikty, snaží se na úřadech získat neoprávněné výhody při projednávání soukromých věcí, zneužívá pracoviště k soukromým aktivitám, zneužívá k soukromým účelům úřední symboly a jiným způsobem se snaží využít své funkce k podpoře osobních zájmů.

Zpochybněním důvěryhodnosti státního zástupce je rovněž zneužití státního zastupitelství nebo jeho obchodních vztahů ve prospěch svůj nebo jiné osoby.

Připravovaný etický kodex – IV. Důvěryhodnost

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2007, sp. zn. 2 Ds 2/2007:

I. Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud ponechá bez dozoru na viditelném místě v osobním automobilu kufřík se spisy státního zastupitelství, které obsahují osobní údaje obviněného a dalších osob.

II. Spisy státního zastupitelství je možno brát mimo pracoviště, v čemž nelze spatřovat nic protiprávního, a taková praxe je běžná nejen u státních zástupců, ale i soudců, příp. u jiných tradičních právnických profesí. Tyto spisy je však v takovém případě třeba dostatečně zabezpečit proti zneužití.

Připravovaný etický kodex –
IV. Důvěryhodnost

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 27. 4. 2010, sp. zn. 12 Ksz 1/2009:

Ztráta USB flash disku státním zástupcem za situace, kdy na něm byla uložena v elektronické podobě část trestního spisu, naplňuje skutkovou podstatu kárného provinění podle § 28 zákona o státním zastupitelství.

Připravovaný etický kodex –
IV. Důvěryhodnost

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 4. 2. 1999, sp. zn. K 103/98:

I. Státní zástupce se dopustí kárného provinění tím, že se opakovaně po delší dobu dostavuje na pracoviště bez řádné omluvy a udání důvodu se zpožděním v rozmezí 30 minut až 2,5 hodiny a v jednom případě se bez omluvy a udání důvodu nedostavil na pracoviště během pracovní doby vůbec.

II. Občasné, byť i neomluvené, pozdní příchody na pracoviště v trvání 15 až 30 minut nemohou v zásadě dosáhnout dostatečně vysokého stupně škodlivosti, jestliže si státní zástupce jinak své úkoly plní.

Připravovaný etický kodex –
IV. Důvěryhodnost

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 1. 11. 2013, sp. zn. 12 Ksz 2/2013:

Neoznámení a neprokázání překážek v práci ze strany státního zástupce zaměstnavateli při absenci v práci.

Připravovaný etický kodex –
IV. Důvěryhodnost

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 27. 8. 1997, sp. zn. 2 Spr 523/97:

K neoprávněnému používání titulu „JUDr.“.

Připravovaný etický kodex – IV. Důvěryhodnost

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z listopadu 2012:

Členství státních zástupců v Rotary klubech není podle názoru Etické komise v rozporu s pravidly profesní etiky státních zástupců ani dikcí § 24 zákona o státním zastupitelství. Etická komise však apeluje na všechny státní zástupce, aby vždy odpovědně a důkladně zvažovali, jak samotnou účast v různých spolcích a klubech, tak své veřejné projevy spojené s členstvím v nich, a to nejen z pohledu příslušných právních předpisů, nýbrž také s ohledem na pravidla profesní etiky spojená s jejich funkcí. Při aktivní účasti a veřejných projevech spojených s členstvím v těchto sdruženích, pak Etická komise doporučuje spíše určitou míru střídmosti a umírněnosti, neboť je nutné mít vždy na paměti, že nestrannost, spravedlnost a s nimi související důvěryhodnost a prestiž naší profese, jsou příliš cennými kategoriemi, které celá soustava státního zastupitelství musí v očích veřejnosti upevňovat a nikoliv ztrácet.

Připravovaný etický kodex – V. Důstojnost a vystupování

Státní zástupce jedná slušně ve vztazích ke svým kolegům, se zástupci jiných orgánů, se stranami a ostatními osobami, s nimiž přichází služebně do styku. Chová se slušně a korektně i ke kolegům zastávajícím opačné názory, k podřízeným státním zástupcům a dalším zaměstnancům, policistům, nad jejichž postupem vykonává dozor, i k osobám obviněným z trestného činu. Vždy pamatuje na to, že slušné vystupování a věcná a klidná argumentace posiluje autoritu jeho i celého státního zastupitelství.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne
3. 5. 2007, sp. zn. 2 Ds 3/2006:

*Státní zástupce se dopustí kárného provinění,
pokud se neuctivě chová k vedoucímu státnímu
zástupci.*

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu
kárného ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 12 Ksz 13/2012:

*Jednáním na pracovišti spočívajícím v neuctivých
verbálních i fyzických projevech vůči kolegyni
státní zástupkyni, která je vnímala jako nevídané a
nevhodné, je porušena povinnost státního zástupce
podle § 24 odst. 2 zákona o státním zastupitelství,
vystříhat se všeho, co by mohlo ohrozit vážnost
funkce státního zástupce, a podle § 24 odst. 4
citovaného zákona, zachovat náležitou úctu k
ostatním státním zástupcům.*

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 31. 5. 1999, sp. zn. K 101/99:

Státní zástupce v žádném případě nesmí být hrubý k žádnému stěžovateli, a to v zásadě bez ohledu na to, jak se chová sám stěžovatel. I v případě hlučného či jinak nevhodného chování stěžovatele je státní zástupce povinen jednat zdvořile a je-li nutno trvat na určitém stanovisku či opatření, je státní zástupce povinen učinit je sice rozhodně avšak klidně, slušně a korektně s plným respektováním osoby podatele.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 18. 7. 2011, sp. zn. 12 Ksz 1/2011:

Hrubě neslušné chování státní zástupkyně na veřejnosti spojené s agresivitou a urážkami strážníků obecní policie a policistů Policie České republiky řešícími důsledky takové hrubé neslušnosti odůvodňuje uložení nejpřísnějšího kárného opatření, odvolání z funkce.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 14. 7. 1999, sp. zn. K 112/98:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud se zúčastní jako člen poroty akce, během níž soutěží dívky v různých kategoriích či dovednostech včetně striptýzu, ačkoliv si je vědom, že dívka vybraná porotou bude v závěru akce vydražena a vydražitelem může být nahá omývána šampaňským.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství ze dne 19. 7. 2002, sp. zn. K 108/2001:

Státní zástupce se dopustí kárného provinění, pokud ve snaze ovlivnit průběh řešení dopravní nehody, kterou způsobil, započne před hlídkou Policie České republiky prohlašovat, že je státní zástupce, a prokazuje se služebním průkazem státního zástupce.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 29. 9. 2009, sp. zn. 12 Ksz 2/2008:
Státní zástupce poskytne médiům (tisku) informace o svých osobních vztazích z minulosti, které sám deklaruje jako - pro veřejnost hodnotící důvěryhodnost státního zástupce - nepochybně znepokojující až šokující, přičemž své setrvání ve funkci odůvodní za těchto okolností ryze materiálními motivacemi.

Připravovaný etický kodex –
V. Důstojnost a vystupování

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z dubna 2011:
Etická komise se dále shodla na tom, že vystoupení JUDr. M. P. před novinářem Jankem Kroupou dne 1. 4. 2011 nebylo v souladu s bodem 6 Mravního kodexu státních zástupců, neboť nebylo důstojné.

Připravovaný etický kodex – V. Důstojnost a vystupování

Stanovisko Etické komise Unie státních zástupců České republiky z května 2015:

Účast státních zástupců a právních čekatelů státního zastupitelství v televizních soutěžích a volnočasových pořadech není podle názoru Etické komise v rozporu s pravidly profesní etiky státních zástupců ani § 24 zákona o státním zastupitelství. Etická komise však apeluje na všechny státní zástupce i právní čekatele státního zastupitelství, aby vždy odpovědně a důkladně zvažovali, zda účasti na aktivitách, se kterými je spojeno veřejné vystupování a projevy, nehrozí snížení vážnosti, důvěryhodnosti a prestiže profese státního zástupce. Je žádoucí, aby státní zástupce i právní čekatel státního zastupitelství při takovýchto činnostech měli vždy na paměti nutnost zachování určité míry střídmosti i umírněnosti a odolali jakémukoliv osobnímu exhibicionismu. Toto pravidlo je pak nutné dodržovat nejen z hlediska vlastního projevu, ale i z hlediska typu aktivity, které se hodlá zúčastnit. Současně je také nutno vážit a hodnotit i skladbu dalších osob, které se na dané aktivitě budou případně spolupodílet či kooperovat.

Připravovaný etický kodex – VI. Spolupráce

V rámci státního zastupitelství státní zástupce nepostupuje podle svých sympatií nebo antipatií; snaží se pomoci všem kolegům v jejich činnosti, aby nejnáze dospěli ke společnému cíli – splnění úkolů státního zastupitelství. Stejně pečlivě se státní zástupce věnuje spolupráci s ostatními orgány prosazujícími právo, stojícími vně státního zastupitelství, případně i vně České republiky. Se zásadami spolupráce jsou zejména neslučitelné pomluvy, intriky, zadržování významných informací, protěžování spřátelených osob, přenášení odpovědnosti na jiného a přivlastňování si cizích zásluh.

Etické meze působení soudce na sociálních sítích

Stanovisko Etického soudu Soudcovské unie ČR z května 2017:

- 1) *Všechny projevy soudce (příspěvky, komentáře, fotografie aj.) musí zachovávat důstojnost soudcovské funkce a nesmí vzbuzovat pochybnosti o jeho nestrannosti či nezávislosti.*
- 2) *Soudce si nemá vytvářet takové vztahy, které by mohly vzbudit dojem, že mohou ovlivnit soudcovo rozhodování.*
- 3) *Soudce nekomentuje probíhající soudní řízení.*
- 4) *Soudce nedává právní rady.*
- 5) *Soudce se vyhýbá politickým hodnocením (mj. podpoře konkrétního kandidáta na politickou funkci, „nelajkuje“ politické strany či hnutí, nevyjadřuje se ke kontroverzním politickým otázkám, netýkají-li se justice).*
- 6) *Soudce by měl mít na paměti, že si nemůže být nikdy jist, kde všude se jeho komunikace objeví, byť byla původně určena jen omezenému okruhu adresátů.*

Dotazy?

„Veřejní žalobci jednají na základě veřejné odpovědnosti. Ctění obecných právních principů a etických hodnot všemi veřejnými žalobci je zásadní pro řádný výkon spravedlnosti a pro dodržování nejvyšších odborných standardů. Veřejní žalobci musí být schopni identifikovat etické problémy, které s sebou nese jejich profese, a používat správných principů k jejich řešení.“

Děkuji za pozornost.

Zdeněk Matula
státní zástupce
Vrchního státního zastupitelství v Praze
předseda Etické komise Unie státních zástupců ČR

zmatula@vsz.pha.justice.cz